

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá čtenářskou empatií k literárním postavám v povídkách Jana Balabána, konkrétně se zaměřuje na prostředky výstavby textu, které tuto empatii umožňují. V teoretické části práce jsou nejprve definovány subjekty empatické reakce – literární postava a čtenář. Následně je definován i empatický proces. V praktické části jsou poté analyzovány tři povídky z různých povídkových souborů Jana Balabána, a to proto, že dílčí zkoumání bakalářské práce je zaměřeno na proměnu prostředků výstavby textu klíčových pro vyvolání empatické reakce v kontextu Balabánovy tvorby. Samotné analýzy jsou strukturované do jednotlivých rovin – literární postavy, vypravěče, příběhu, časoprostoru a jazyka. Z provedených analýz pak vyplývá, že empatická reakce u čtenáře je u prvních dvou povídek vyvolána obdobným způsobem, především díky stírání rozdílů mezi pásmem vypravěče a pásmem postavy, což evokuje podobnost s interpersonální interakcí, dále také díky místům nedourčenosti, která mají za následek vyvolání takzvaných vnějších inferencí. Třetí povídka je popisnější, pocity postavy jsou zachyceny explicitněji, nedochází ke stírání rozdílů mezi zmíněnými pásmi, ale stále jsou zde patrné podobné prostředky sloužící k vyvolání empatie u čtenáře jako v povídkách předchozích. Jedná se především o zachycení postav v náročné životní situaci a o specifický způsob aktualizace literárního jazyka, mající za následek aktivizování čtení, tudíž i hlubší reflexi čteného textu. Zkoumání čtenářského empatického procesu je bezpochyby značně subjektivní disciplína, i přesto se autor bakalářské práce především s pomocí vlastní čtenářské zkušenosti, interpretačních schopností a dostupné odborné literatury pokusil o co možná neobjektivnější analýzy povídek.

KLÍČOVÁ SLOVA

empatie, literární postava, čtenář, povídka, Jan Balabán